

คนใช้ครึ่งปี นกใช้ครึ่งปี ที่ไถหนาน

ถิ่นนกปากช้อนหน้าดำชนิดพันธุ์ที่หายากของโลก

พวงผกา ขาวกระโทก สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ความสมดุลทางนิเวศวิทยาของเมืองไถหนาน ถูกเติมเต็มขึ้นด้วยนกปากช้อนหน้าดำ (Black-faced Spoonbill) ที่ถูกจัดสถานภาพการอนุรักษ์ (IUCN Red list) ให้อยู่ในกลุ่มใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) พวกมันจะบินหนีหนาวในช่วงฤดูใบไม้ร่วงจากทางตอนเหนือของจีน มาอาศัยอยู่ที่เมืองไถหนาน (Tainan) ชายฝั่งด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะไต้หวัน ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเมษายนของปีถัดไป จนเป็นที่มาของสีสันแห่งฤดูกาลการชมนกปากช้อนหน้าดำของไต้หวันอันมีชื่อเสียง

การอนุรักษ์นกปากช้อนหน้าดำซึ่งเป็นชนิดพันธุ์หายากและกำลังจะสูญพันธุ์ เริ่มชัดเจนเมื่อปี 2535 ที่มีจัดตั้งสมาคมนกป่าแห่งเมืองไถหนาน สมาคมฯ พยายามทำให้คนในท้องถิ่นเข้าใจและช่วยกันอนุรักษ์นกชนิดนี้ เมื่อ**สิบค้นพบว่าไถหนานเป็นแหล่งที่อยู่ดั้งเดิมของนกเหล่านี้** ทำให้คนไถหนานเกิดความมุ่งมั่นที่จะช่วยกันอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่จนกันอย่างจริงจัง กระทั่งพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับคนท้องถิ่นในปัจจุบัน

ในแต่ละปี นกปากช้อนหน้าดำจะแวะเวียนมาพักในแถบน้ำอยู่เสมอ ชาวประมงท้องถิ่นที่มีอาชีพเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเลในบ่อตื้นได้ใช้กลยุทธ์ **“คนใช้ประโยชน์ครึ่งปี นกใช้ประโยชน์ครึ่งปี”** จัดสรรการใช้พื้นที่เพื่อผลประโยชน์ที่ลงตัวของคนกับนกปากช้อนหน้าดำ

โดยชาวประมงที่นี่ จะเริ่มปล่อยลูกปลาลงบ่อราวเดือนเมษายน เมื่อโตเต็มที่ประมาณเดือนตุลาคมก็จะจับปลา ปล่อยบ่อที่สูบน้ำออกไปเกือบหมดได้เป็นที่อยู่ของนกปากช้อนหน้าดำที่บินมาหลบหนาว และได้อาศัยปลาเล็กปลาน้อยและกุ้งที่หลงเหลืออยู่กันบ่อเป็นอาหาร นับเป็นการหมุนเวียนการใช้ประโยชน์พื้นที่และรักษาระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน วิธีการนี้ทำให้ผลิตภัณฑ์จากปลานวลจันทร์ทะเลได้รับการรับรองว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีวิธีการเลี้ยงที่เป็นมิตรกับนกปากช้อนหน้าดำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้อาหารกระป๋อง ลูกชิ้น และผลิตภัณฑ์จากปลานวลจันทร์ทะเลได้รับการรับรองว่าเป็นสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไปด้วย

ชาวประมงท้องถิ่นยังได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยสลับกันมาเป็นไกด์ในช่วงที่ว่างจากการเลี้ยงปลา ให้บริการเรือสำหรับนักท่องเที่ยวล่องชมบึงเซียหู และสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนกปากช้อนหน้าดำ ความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ ความหลากหลายของระบบนิเวศ และนกอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในแหล่งเดียวกัน พวกเขาสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างมีเสน่ห์ สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและคณะศึกษาดูงานของพวกเราเป็นอย่างมาก

การเยือนนครไถหนานในคราวนี้ นับเป็นโอกาสที่ได้ซึมทั้งความเป็นเมืองอันเก่าแก่ที่เคยรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม ผสมผสานกับสิ่งใหม่ๆ จนพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่โอบล้อมไปด้วยสภาพธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์และหลากหลายไปด้วยชนิดพันธุ์หายาก จึงไม่แปลกใจเลยว่า.....

ทำไมวันนี้นครไถหนานจึงกลายเป็นจุดหมายทางของผู้มาเยือน

ขอขอบคุณผู้บริหารและผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดระนองและจังหวัดพังงา ผู้แทนกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ใกล้สูญพันธุ์ในพื้นที่เหล่านั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN) ซึ่งได้ร่วมศึกษาดูงานภายใต้โครงการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีความสำคัญระดับโลกในพื้นที่ภาคการผลิต ในครั้งนี้